

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 23ης Νοεμβρίου 2023*

«Προδικαστική παραπομπή – Οδηγία 2011/95/ΕΕ – Κανόνες σχετικά με τις προϋποθέσεις χορήγησης του καθεστώτος πρόσφυγα ή του καθεστώτος επικουρικής προστασίας – Πατέρας ανήλικων τέκνων τα οποία έχουν το καθεστώς του πρόσφυγα και έχουν γεννηθεί στο Βέλγιο – Πατέρας ο οποίος δεν είναι “μέλος της οικογένειας” κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ι', της ως άνω οδηγίας – Αίτηση του πατέρα για χορήγηση παράγωγου καθεστώτος διεθνούς προστασίας – Απόρριψη – Απουσία υποχρέωσης των κρατών μελών να αναγνωρίσουν στον ενδιαφερόμενο το δικαίωμα να τύχει της εν λόγω προστασίας αν ο ίδιος δεν πληροί ατομικώς τις προϋποθέσεις για τη χορήγησή της – Άρθρο 23, παράγραφος 2, της οδηγίας – Αδυναμία εφαρμογής»

Στην υπόθεση C-374/22,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Conseil d'État (Βέλγιο) με απόφαση της 18ης Μαΐου 2022, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 8 Ιουνίου 2022, στο πλαίσιο της δίκης

XXX

κατά

Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Prechal, πρόεδρο τμήματος, F. Biltgen, N. Wahl, J. Passer (εισηγητή) και M. L. Arastey Sahún, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. Pitruzzella

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο XXX, εκπροσωπούμενος από την S. Janssens, avocate,
- η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις M. Jacobs, C. Pochet και M. Van Regemorter,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις A. Azéma και J. Hottiaux,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 20ής Απριλίου 2023,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 2, στοιχείο ι', και του άρθρου 23 της οδηγίας 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας (ΕΕ 2011, L 337, σ. 9).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του XXX, υπηκόου Γουινέας ο οποίος διαμένει στο Βέλγιο, και του Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Γενικού Επιτρόπου για τους Πρόσφυγες και τους Απάτριδες, Βέλγιο), σχετικά με την απόφαση του δεύτερου να απορρίψει την αίτηση διεθνούς προστασίας που υπέβαλε ο XXX στο εν λόγω κράτος μέλος.

Το νομικό πλαίσιο

- 3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 18, 19 και 38 της οδηγίας 2011/95 έχουν ως εξής:
 - «(18) Το “μείζον συμφέρον του παιδιού” θα πρέπει να αποτελεί πρωταρχικό μέλημα των κρατών μελών κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, σύμφωνα με τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 1989 για τα δικαιώματα του παιδιού[, η οποία υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στις 20 Νοεμβρίου 1989 (*Recueil des traités des Nations unies*, τόμος 1577, σ. 3) και τέθηκε σε ισχύ στις 2 Σεπτεμβρίου 1990]. Κατά την αξιολόγηση του μείζονος συμφέροντος του παιδιού, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν ιδίως υπόψη τους την αρχή της οικογενειακής ενότητας, την ευημερία και την κοινωνική ανάπτυξη του ανηλίκου, ζητήματα ασφάλειας και προστασίας και τις απόψεις του ανηλίκου ανάλογα με την ηλικία του και την ωριμότητά του.
 - (19) Είναι ανάγκη να διευρυνθεί η έννοια των μελών οικογένειας, λαμβανομένων υπόψη των διάφορων ειδικών περιστάσεων εξάρτησης και της ιδιαίτερης προσοχής που πρέπει να δίδεται στο μείζον συμφέρον του παιδιού.
- [...]
- (38) Όταν αποφασίζονται τα δικαιώματα στα ευεργετήματα που περιλαμβάνονται στην παρούσα οδηγία, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν δεόντως υπόψη το μείζον συμφέρον του παιδιού καθώς και τις ειδικές περιστάσεις της εξάρτησης από τον δικαιούχο διεθνούς προστασίας στενών συγγενών που ευρίσκονται ήδη στο κράτος μέλος και που δεν είναι μέλη της οικογένειας του εν λόγω δικαιούχου. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν ο στενός

συγγενής του δικαιούχου διεθνούς προστασίας είναι υπανδρος ανήλικος που όμως δεν συνοδεύεται από την (τον) σύζυγό του (της), το μείζον συμφέρον του ανηλίκου μπορεί να θεωρηθεί ότι ευρίσκεται με την αρχική οικογένειά του.»

4 Το άρθρο 2 της ως άνω οδηγίας, που φέρει τον τίτλο «Ορισμοί», ορίζει τα εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

[...]

ι) “μέλη της οικογένειας”, εφόσον η οικογένεια υπήρχε ήδη στη χώρα καταγωγής, τα ακόλουθα μέλη της οικογένειας του δικαιούχου διεθνούς προστασίας τα οποία ευρίσκονται στο ίδιο κράτος μέλος σε σχέση με την αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας:

- ο (η) σύζυγος του δικαιούχου διεθνούς προστασίας ή ο (η) σύντροφος που διατηρεί σταθερή σχέση με το εν λόγω πρόσωπο σε ελεύθερη ένωση, υπό την προϋπόθεση ότι το δίκαιο ή η πρακτική του οικείου κράτους μέλους αντιμετωπίζει τα άγαμα ζεύγη κατά τρόπο παρόμοιο με τον ισχύοντα για τα έγγαμα ζεύγη βάσει του δικαίου περί υπηκόων τρίτων χωρών·
- τα ανήλικα τέκνα των ζευγών της πρώτης περίπτωσης ή του δικαιούχου διεθνούς προστασίας, υπό την προϋπόθεση ότι είναι άγαμα, ανεξαρτήτως αν γεννήθηκαν εντός ή εκτός γάμου ή αν είναι υιοθετημένα, όπως ορίζεται από την εθνική νομοθεσία·
- ο πατέρας, η μητέρα ή άλλος ενήλικος υπεύθυνος για τον δικαιούχο διεθνούς προστασίας βάσει νόμου ή της πρακτικής του οικείου κράτους μέλους, αν ο εν λόγω δικαιούχος είναι ανήλικος και άγαμος».

5 Το άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας, που φέρει τον τίτλο «Ευνοϊκότερες διατάξεις», προβλέπει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη δύνανται να θεσπίζουν ή να διατηρούν σε ισχύ ευνοϊκότερες διατάξεις για να καθορίζουν το ποιος δικαιούται να θεωρηθεί πρόσφυγας ή πρόσωπο που δικαιούται επικουρική προστασία και το περιεχόμενο της διεθνούς προστασίας, υπό την προϋπόθεση ότι οι διατάξεις αυτές συνάδουν με την παρούσα οδηγία.»

6 Το άρθρο 23 της ίδιας οδηγίας, που φέρει τον τίτλο «Διατήρηση της οικογενειακής ενότητας», ορίζει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν για τη διατήρηση της οικογενειακής ενότητας.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα μέλη της οικογένειας του δικαιούχου διεθνούς προστασίας που δεν πληρούν ατομικά τις προϋποθέσεις για την αναγνώριση της προστασίας αυτής να δικαιούνται να αιτηθούν τα ευεργετήματα των άρθρων 24 έως 35, σύμφωνα με τις εθνικές διαδικασίες και εφόσον αυτό συμβιβάζεται με το προσωπικό νομικό καθεστώς του μέλους της οικογένειας.

3. Οι παράγραφοι 1 και 2 δεν έχουν εφαρμογή όταν το μέλος της οικογένειας αποκλείεται ή θα αποκλειόταν από τη διεθνή προστασία κατ' εφαρμογή των κεφαλαίων III και V.

4. Κατά παρέκκλιση των παραγράφων 1 και 2, τα κράτη μέλη δύνανται να αρνούνται, να περιορίζουν ή να ανακαλούν τα προαναφερόμενα ευεργετήματα για λόγους εθνικής ασφάλειας ή δημόσιας τάξης.
5. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν ότι το παρόν άρθρο έχει εφαρμογή και σε άλλους στενούς συγγενείς οι οποίοι συγκατοικούσαν με την οικογένεια ως τμήμα της κατά τον χρόνο αναχώρησης από τη χώρα καταγωγής, ήταν δε τότε εξαρτημένοι, εν όλω ή κατά κύριο λόγο, από τον δικαιούχο διεθνούς προστασίας.»
7. Τα ευεργετήματα που απαριθμούνται στα άρθρα 24 έως 35 της οδηγίας 2011/95 αφορούν το δικαίωμα διαμονής, τα ταξιδιωτικά έγγραφα, την πρόσβαση στην απασχόληση, την πρόσβαση στην εκπαίδευση και σε διαδικασίες για την αναγνώριση τίτλων, την κοινωνική αρωγή, την ιατρική περίθαλψη, τους ασυνόδευτους ανήλικους, την πρόσβαση σε κατάλυμα, την ελεύθερη κυκλοφορία εντός του κράτους μέλους, την πρόσβαση σε υπηρεσίες κοινωνικής ένταξης και, τέλος, τον επαναπατρισμό.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

8. Ο ΧΧΧ, υπήκοος Γουινέας, αφίχθη στο Βέλγιο το 2007. Υπέβαλε μια αρχική αίτηση διεθνούς προστασίας, η οποία απορρίφθηκε, και στη συνέχεια υπέβαλε δύο ακόμη αιτήσεις το 2010 και το 2011, τις οποίες η αρμόδια βελγική αρχή αρνήθηκε να λάβει υπόψη.
9. Στις 29 Ιανουαρίου 2019 υπέβαλε για τέταρτη φορά αίτηση διεθνούς προστασίας. Προς στήριξη της αίτησης, δήλωσε ότι είναι πατέρας δύο τέκνων γεννηθέντων στο Βέλγιο το 2016 και το 2018, τα οποία είχαν αποκτήσει στο κράτος μέλος αυτό το καθεστώς πρόσφυγα, όπως και η μητέρα τους.
10. Μετά την απόρριψη της ως άνω τέταρτης αίτησης ως απαράδεκτης, ο ΧΧΧ άσκησε προσφυγή ενώπιον του Conseil du contentieux des étrangers (Συμβουλίου επίλυσης ενδίκων διαφορών επί υποθέσεων αλλοδαπών, Βέλγιο), το οποίο απέρριψε την προσφυγή με απόφαση της 17ης Απριλίου 2020.
11. Έχοντας επιληφθεί της ασκηθείσας κατά της αποφάσεως αυτής αιτήσεως αναιρέσεως, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται κατά πόσον στην περίπτωση του ΧΧΧ έχει εφαρμογή το άρθρο 23 της οδηγίας 2011/95, όπως υποστηρίζει ο ίδιος, λαμβανομένου υπόψη ότι από το μεν άρθρο 2, στοιχείο ι', της ως άνω οδηγίας προκύπτει ότι τα μέλη της οικογένειας του δικαιούχου διεθνούς προστασίας, στα οποία αναφέρεται η εν λόγω οδηγία, νοούνται ως τέτοια «εφόσον η οικογένεια υπήρχε ήδη στη χώρα καταγωγής», από τις δε διευκρινίσεις που παρέσχε ο ΧΧΧ προκύπτει ότι η οικογένειά του δεν δημιουργήθηκε στη χώρα καταγωγής, αλλά στο Βέλγιο. Αυτό είναι το αντικείμενο του πρώτου και του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος.
12. Για την περίπτωση που χωρεί εφαρμογή του άρθρου 23 της οδηγίας 2011/95, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι ο αναιρεσείων της κύριας δίκης υποστηρίζει ότι, επειδή το εν λόγω άρθρο 23 δεν έχει συννόμως μεταφερθεί στο βελγικό δίκαιο, παράγει άμεσο αποτέλεσμα συνεπεία του οποίου το Βασίλειο του Βελγίου υποχρεούται να του χορηγήσει διεθνή προστασία. Το αιτούν δικαστήριο έχει μεν αμφιβολίες για το βάσιμο της εν λόγω αξίωσης, δεδομένου ότι το άρθρο 23 κάνει λόγο μόνο για την απονομή των ευεργετημάτων των άρθρων 24 έως 35 της ως άνω οδηγίας, τα οποία είναι και η σπουδαιότερη έννομη συνέπεια που θα μπορούσε να έχει τυχόν άμεσο αποτέλεσμα του άρθρου 23, πλην όμως εκτιμά ότι, από τη στιγμή που εν προκειμένω

δικάζει σε τελευταίο βαθμό, οφείλει να υποβάλει σχετικό ερώτημα στο Δικαστήριο. Βάσει των ανωτέρω σκέψεων το αιτούν δικαστήριο οδηγείται στο να υποβάλει το τρίτο και το τέταρτο προδικαστικό ερώτημα. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει εξάλλου ότι θεωρεί σκόπιμο να υποβάλει στο Δικαστήριο πέμπτο ερώτημα με τη διατύπωση που έχει προτείνει ο αναιρεσείων της κύριας δίκης.

- 13 Όσον αφορά το επιχείρημα του αναιρεσείοντος της κύριας δίκης ότι το μείζον συμφέρον του παιδιού και ο σεβασμός της οικογενειακής ζωής επιβάλλουν τη χορήγηση, δυνάμει του άρθρου 23, διεθνούς προστασίας στον πατέρα τέκνων στα οποία έχει αναγνωριστεί το καθεστώς πρόσφυγα στο Βέλγιο όπου γεννήθηκαν, ακόμη και αν ο πατέρας δεν πληροί τις προϋποθέσεις για την αναγνώριση της προστασίας αυτής, το αιτούν δικαστήριο, μολονότι έχει αμφιβολίες για το βάσιμο και αυτού του επιχειρήματος, στο μέτρο που τα ανωτέρω έννομα αγαθά φαίνεται ότι μπορούν να διασφαλιστούν με τη χορήγηση άδειας διαμονής που να παρέχει τη δυνατότητα στον πατέρα να διαμείνει νομίμως στο Βέλγιο, κρίνει εκ νέου ότι οφείλει να υποβάλει σχετικό ερώτημα στο Δικαστήριο, δεδομένου ότι αποφαινεται σε τελευταίο βαθμό. Υπό τις συνθήκες αυτές, το αιτούν δικαστήριο αποφάσισε να υποβάλει στο Δικαστήριο το έκτο προδικαστικό ερώτημα, τη διατύπωση του οποίου είχε επίσης προτείνει ο αναιρεσείων της κύριας δίκης.
- 14 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Conseil d'État (Βέλγιο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Έχουν [το άρθρο 2, στοιχείο ι', και το άρθρο 23] της [οδηγίας 2011/95] την έννοια ότι τυγχάνουν εφαρμογής στον πατέρα δύο τέκνων που γεννήθηκαν στο Βέλγιο όπου χορηγήθηκε σε αυτά καθεστώς πρόσφυγα, μολονότι στο προμνησθέν άρθρο 2, στοιχείο ι', διευκρινίζεται ότι τα μέλη της οικογένειας του δικαιούχου διεθνούς προστασίας που αφορά η οδηγία 2011/95 νοούνται ως τέτοια “εφόσον η οικογένεια υπήρχε ήδη στη χώρα καταγωγής”;
- 2) Λαμβανομένων υπόψη των αιτιολογικών σκέψεων 18, 19 και 38 της οδηγίας 2011/95, συνεπάγεται το γεγονός, που προέβαλε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση [ο αναιρεσείων της κύριας δίκης], ότι τα τέκνα του τελούν υπό περιστάσεις εξάρτησης από τον ίδιο και ότι το μείζον συμφέρον των εν λόγω τέκνων επιβάλλει, κατά τον ίδιο, να του χορηγηθεί καθεστώς διεθνούς προστασίας, ότι η έννοια των μελών της οικογένειας του δικαιούχου διεθνούς προστασίας, τα οποία αφορά η οδηγία 2011/95, πρέπει να επεκταθεί σε οικογένεια που δεν υπήρχε στη χώρα καταγωγής;
- 3) Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στα δύο πρώτα προδικαστικά ερωτήματα, δύναται να έχει άμεσο αποτέλεσμα το άρθρο 23 της οδηγίας 2011/95, το οποίο δεν μεταφέρθηκε στο βελγικό δίκαιο ώστε να προβλέπεται η χορήγηση αδειας διαμονής ή καθεστώτος διεθνούς προστασίας στον πατέρα τέκνων στα οποία χορηγήθηκε καθεστώς πρόσφυγα στο Βέλγιο όπου γεννήθηκαν;
- 4) Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, παρέχει το άρθρο 23 της οδηγίας 2011/95, ελλείψει μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο, στον πατέρα τέκνων στα οποία χορηγήθηκε καθεστώς πρόσφυγα στο Βέλγιο όπου γεννήθηκαν το δικαίωμα να αιτηθεί τα ευεργετήματα που προβλέπονται στα άρθρα 24 έως 35 [της εν λόγω οδηγίας], περιλαμβανομένης αδειας διαμονής, η οποία θα του παρέχει τη δυνατότητα να διαμένει νομίμως στο Βέλγιο με την οικογένειά του, ή το δικαίωμα στη χορήγηση διεθνούς προστασίας, ακόμη και αν ο εν λόγω πατέρας δεν πληροί ατομικώς τις αναγκαίες προϋποθέσεις για τη χορήγηση διεθνούς προστασίας;

- 5) Επιβάλλει η πρακτική αποτελεσματικότητα του άρθρου 23 της [οδηγίας 2011/95], ερμηνευόμενου υπό το πρίσμα των άρθρων 7, 18 και 24 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των αιτιολογικών σκέψεων 18, 19 και 38 της [εν λόγω οδηγίας], στο κράτος μέλος που δεν διαμόρφωσε το εθνικό δίκαιό του κατά τρόπο ώστε τα μέλη της οικογένειας[, κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ι', της εν λόγω οδηγίας ή σε σχέση με τα οποία συντρέχουν ειδικές περιστάσεις εξάρτησης,] του δικαιούχου τέτοιου καθεστώτος να μπορούν, εάν δεν πληρούν ατομικώς τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση του ίδιου καθεστώτος, να αιτηθούν ορισμένα ευεργετήματα, την υποχρέωση να αναγνωρίσει στα εν λόγω μέλη της οικογένειας δικαίωμα στο παράγωγο καθεστώς πρόσφυγα, ώστε να μπορούν να αιτηθούν τα εν λόγω ευεργετήματα προκειμένου να διατηρηθεί η οικογενειακή ενότητα;
- 6) Επιβάλλει το άρθρο 23 της [οδηγίας 2011/95], ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα των άρθρων 7, 18 και 24 του [Χάρτη] και των αιτιολογικών σκέψεων 18, 19 και 38 [της οδηγίας αυτής], στο κράτος μέλος που δεν διαμόρφωσε το εθνικό δίκαιό του κατά τρόπο ώστε οι γονείς τέκνου στο οποίο χορηγήθηκε το καθεστώς πρόσφυγα να μπορούν να λάβουν τα ευεργετήματα που απαριθμούνται στα άρθρα 24 έως 35 της οδηγίας, την υποχρέωση να [επιτρέπει] στους [εν λόγω γονείς] να απολαύουν παράγωγης διεθνούς προστασίας προκειμένου να αποδίδεται πρωταρχική σημασία στο μείζον συμφέρον του παιδιού και να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα του καθεστώτος πρόσφυγα του παιδιού;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

- 15 Όπως προκύπτει από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η διαδικασία του άρθρου 267 ΣΛΕΕ αποτελεί μέσο συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων, με την οποία το Δικαστήριο παρέχει στα εθνικά δικαστήρια τα στοιχεία ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης που τους είναι αναγκαία για την επίλυση της διαφοράς επί της οποίας καλούνται να αποφανθούν. Ο δικαιολογητικός λόγος της προδικαστικής παραπομπής δεν έγκειται στη διατύπωση συμβουλευτικής γνώμης επί γενικών ή υποθετικών ζητημάτων, αλλά στην αυτονόητη ανάγκη αποτελεσματικής επίλυσης μιας ένδικης διαφοράς. Όπως προκύπτει από το γράμμα του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, η ζητούμενη προδικαστική απόφαση πρέπει να είναι «αναγκαία» για να καταστεί δυνατή η εκ μέρους του αιτούντος δικαστηρίου «έκδοση της δικής του απόφασης» επί της υπόθεσης της οποίας έχει επιληφθεί (απόφαση της 26ης Μαρτίου 2020, *Miasto Łowicz και Prokurator Generalny*, C-558/18 και C-563/18, EU:C:2020:234, σκέψεις 43 έως 45 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 16 Ειδικότερα, το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως υπενθυμίσει ότι τόσο από το γράμμα όσο και από την οικονομία του άρθρου 267 ΣΛΕΕ προκύπτει ότι η διαδικασία προδικαστικής αποφάσεως προϋποθέτει, μεταξύ άλλων, ότι εκκρεμεί πράγματι διαφορά ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, στο πλαίσιο της οποίας αυτά καλούνται να εκδώσουν απόφαση που θα λαμβάνει υπόψη την προδικαστική απόφαση (απόφαση της 26ης Μαρτίου 2020, *Miasto Łowicz και Prokurator Generalny*, C-558/18 και C-563/18, EU:C:2020:234, σκέψη 46 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 17 Πλην όμως από τα εκτιθέμενα στην απόφαση περί παραπομπής και στην ενώπιον του Δικαστηρίου δικογραφία προκύπτει ότι, στην υπόθεση της κύριας δίκης, το αιτούν δικαστήριο έχει επιληφθεί αιτήσεως αναιρέσεως βάλλουσας κατά αποφάσεως που απορρίπτει την αίτηση του αναιρεσείοντος της κύριας δίκης να του χορηγηθεί διεθνής προστασία. Αντιθέτως, ουδόλως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής ή από τη δικογραφία ότι ο αναιρεσείων της κύριας δίκης είχε συγκεκριμένα αιτηθεί ένα ή περισσότερα από τα ευεργετήματα των άρθρων 24

- έως 35 της οδηγίας 2011/95 στα οποία παραπέμπει το άρθρο 23, παράγραφος 2, της ίδιας οδηγίας ή ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη απόφαση εμπεριέχει άρνηση χορήγησης των ευεργετημάτων αυτών.
- 18 Ειδικότερα, αντί να ζητήσει συγκεκριμένο ευεργέτημα από τα απαριθμούμενα στα άρθρα 24 έως 35 της οδηγίας 2011/95, απευθυνόμενος στην εθνική αρχή η οποία θα μπορούσε να του χορηγήσει ή να του αρνηθεί το εν λόγω ευεργέτημα και εν συνεχεία να προσβάλει την τυχόν απόρριψη της αίτησής του ενώπιον των αρμόδιων εθνικών δικαστηρίων, εκθέτοντας τους λόγους για τους οποίους εκτιμά ότι δικαιούται το οικείο ευεργέτημα ή τα οικεία ευεργετήματα δυνάμει της οδηγίας 2011/95 και ιδίως του άρθρου της 23, ο αναιρεσείων της κύριας δίκης επέλεξε να ζητήσει τη χορήγηση διεθνούς προστασίας υποστηρίζοντας ότι μόνον με αυτόν τον τρόπο θα μπορούσε να θεραπευτεί η υποτιθέμενη παράλειψη ορθής μεταφοράς του άρθρου 23 στο εθνικό δίκαιο.
- 19 Διαπιστώνεται όμως ότι, όπως κατ' ουσίαν ορθώς έκρινε το Conseil du contentieux des étrangers (Συμβούλιο επίλυσης ενδίκων διαφορών επί υποθέσεων αλλοδαπών), με την από 17 Απριλίου 2020 απόφασή του κατά της οποίας εκκρεμεί αναίρεση ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, ανεξαρτήτως του αν ο αναιρεσείων της κύριας δίκης, του οποίου η οικογένεια δεν υπήρχε στη χώρα καταγωγής, θα εδικαιούτο ενδεχομένως, παρά το γράμμα του άρθρου 23, παράγραφος 2, της οδηγίας 2011/95 σε συνδυασμό με το άρθρο 2, στοιχείο ι', της ίδιας οδηγίας, να αιτηθεί ευεργετήματα δυνάμει του άρθρου 23 και του κατά πόσον το άρθρο 23 έχει μεταφερθεί ορθώς στο εθνικό δίκαιο, εν πάση περιπτώσει δεν μπορεί να χορηγηθεί στον ενδιαφερόμενο διεθνής προστασία από τη στιγμή που δεν πληροί ατομικώς τις προϋποθέσεις από τις οποίες το δίκαιο της Ένωσης εξαρτά τη χορήγηση της προστασίας αυτής.
- 20 Ειδικότερα, το Δικαστήριο έκρινε ότι η οδηγία 2011/95 δεν προβλέπει την επέκταση, με παράγωγο τρόπο, του καθεστώτος του πρόσφυγα ή του καθεστώτος επικουρικής προστασίας στα μέλη της οικογένειας του προσώπου στο οποίο έχει χορηγηθεί το καθεστώς αυτό τα οποία δεν πληρούν ατομικώς τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση του εν λόγω καθεστώτος. Συναφώς, από το άρθρο 23 της ως άνω οδηγίας προκύπτει ότι αυτό επιβάλλει απλώς στα κράτη μέλη την υποχρέωση να διαμορφώσουν το εθνικό τους δίκαιο κατά τρόπον ώστε τα εν λόγω μέλη της οικογένειας να δικαιούνται να αιτηθούν, σύμφωνα με τις εθνικές διαδικασίες και εφόσον τούτο είναι σύμφωνο προς την προσωπική νομική κατάσταση των ως άνω μελών της οικογένειας, ορισμένα ευεργετήματα, όπως, μεταξύ άλλων, η άδεια διαμονής και η πρόσβαση στην απασχόληση ή στην εκπαίδευση, τα οποία αποσκοπούν στη διατήρηση της οικογενειακής ενότητας [αποφάσεις της 4ης Οκτωβρίου 2018, Ahmedbekova, C-652/16, EU:C:2018:801, σκέψη 68, και της 9ης Νοεμβρίου 2021, Bundesrepublik Deutschland (Διατήρηση της οικογενειακής ενότητας), C-91/20, EU:C:2021:898, σκέψη 36].
- 21 Βεβαίως, το δίκαιο της Ένωσης δεν απαγορεύει σε κράτος μέλος να χορηγεί βάσει ευνοϊκότερων εθνικών διατάξεων όπως αυτές στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 3 της οδηγίας 2011/95, για σκοπούς διατήρησης της οικογενειακής ενότητας, παράγωγο καθεστώς πρόσφυγα στα «μέλη της οικογένειας» του δικαιούχου διεθνούς προστασίας, υπό την προϋπόθεση όμως ότι η χορήγηση του εν λόγω καθεστώτος συνάδει με την οδηγία.
- 22 Τούτο όμως δεν αποτελεί παρά ευχέρεια των κρατών μελών η οποία, όπως προκύπτει από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως και από την ενώπιον του Δικαστηρίου δικογραφία, δεν χρησιμοποιήθηκε από τον Βέλγο νομοθέτη όσον αφορά τα μέλη της οικογένειας ενός δικαιούχου διεθνούς προστασίας τα οποία ατομικώς δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση της προστασίας αυτής.

- 23 Εξάλλου, από τις σκέψεις 12 και 13 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι και το ίδιο το αιτούν δικαστήριο έχει αμφιβολίες για το κατά πόσον το άρθρο 23 της οδηγίας 2011/95 μπορεί να αποτελέσει έρεισμα για τη θεμελίωση δικαιώματος διεθνούς προστασίας όπως αυτό του οποίου γίνεται επίκληση στην υπόθεση της κύριας δίκης, πλην όμως, από τη στιγμή που εν προκειμένω δικάζει σε τελευταίο βαθμό, εκτιμά ότι οφείλει εν πάση περιπτώσει να υποβάλει σχετικό ερώτημα στο Δικαστήριο.
- 24 Υπό τις συνθήκες αυτές και λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας που υπενθυμίζεται στις σκέψεις 15 και 16 της παρούσας αποφάσεως καθώς και του αντικειμένου της διαφοράς της κύριας δίκης, όπως αυτό αποσαφηνίζεται στις σκέψεις 17 και 18 της παρούσας αποφάσεως, στα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα πρέπει να δοθεί απάντηση μόνο στο μέτρο που σκοπός τους είναι να διευκρινιστεί κατά πόσον πρόσωπο το οποίο ευρίσκεται στην κατάσταση του αναιρεσειόντος της κύριας δίκης δικαιούται διεθνή προστασία, η δε αίτηση προδικαστικής αποφάσεως είναι απαράδεκτη κατά τα λοιπά.
- 25 Λαμβανομένων υπόψη όλων των ανωτέρω και ιδίως των στοιχείων που υπενθυμίζονται στις σκέψεις 20 έως 22 της παρούσας αποφάσεως, στα υποβληθέντα ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 23 της οδηγίας 2011/95 έχει την έννοια ότι δεν επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να αναγνωρίζουν υπέρ του γονέα παιδιού το οποίο έχει το καθεστώς πρόσφυγα σε κράτος μέλος το δικαίωμα να τύχει διεθνούς προστασίας στο εν λόγω κράτος μέλος.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 26 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπόδιοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 23 της οδηγίας 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας,

έχει την έννοια ότι:

δεν επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να αναγνωρίζουν υπέρ του γονέα παιδιού το οποίο έχει το καθεστώς πρόσφυγα σε κράτος μέλος το δικαίωμα να τύχει διεθνούς προστασίας στο εν λόγω κράτος μέλος.

(υπογραφές)